

JAARVERSLAG 2015

REKENKAMERCOMMISSIE GEMEENTE OVERBETUWE

Rekenkamercommissie Overbetuwe, September 2016

***Samenstelling Rekenkamercommissie
(per 31 december 2015)***

Frits van Vugt (extern lid, voorzitter)
Jelly Smink (extern lid)
Ed Masselink (extern lid)
Richard Beune (raadslid)
Dimitri Horsthuis-Tangelder (burgerlid)

Secretaris/onderzoeker
Annette Corzilius

Secretariaat Rekenkamercommissie

Adres

Dorpsstraat 67/Postbus 11
6660 AA Elst

Telefoonnummer

0481-362545

Website

www.raadoverbetuwe.nl

Inhoud

Voorwoord	4
1. Inleiding.....	5
2. Samenstelling rekenkamercommissie.....	6
3. Wat hebben we gedaan in 2015?.....	7
4. Wat heeft het gekost?.....	10

VOORWOORD

De rekenkamercommissie is in 2015 met veel onderzoeksthema's bezig geweest.

Juist omdat de rekenkamercommissie pro-actief wil zijn met haar onderzoek naar thema's die er in de lokale politiek toe doen, is gekozen voor variëteit, niet alleen in thematiek, maar ook in de wijze waarop de commissie ondersteuning kan geven bij de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

Er werden twee onderzoeken afgerond ('Grip van de raad op verbonden partijen' en de Quick scan Handhaving monumenten) en een rekenkamerbrief uitgebracht over het Transformatieprogramma in het sociaal domein. De transitie in het sociaal domein is het afgelopen jaar nauw gevolgd, maar besloten is om het vervolgonderzoek pas in het najaar 2016 te hervatten.

Daarnaast is er een start gemaakt met het onderzoek naar de programmabegroting 2015 in relatie met de andere P&C documenten, en naar de (juridische) kwaliteit van de bestemmingsplannen. Deze beide onderzoeken zullen in het voorjaar van 2016 worden voorgezet en rond de zomer worden afgerond.

De rekenkamer heeft zich verder gebogen over het thema regionalisering van de brandweer. Maar aangezien alle vragen die bij de raad bestonden in de loop van 2015 werden beantwoord, is afgezien van het doen van nader onderzoek daarnaar.

Mede naar aanleiding van de vraag vanuit de rekenkamercommissie heeft het college besloten deel te nemen aan de Lokale lastenmeter.

Belangrijk is ook te vermelden dat de positie van de rekenkamercommissie onderwerp van discussie is geweest in de gemeenteraad. De raad nam een motie aan waarin minister Plasterk werd opgeroepen af te zien van het elimineren van raadsleden uit lokale rekenkamers.

En tenslotte valt te vermelden dat de rekenkamercommissie in december 2015 haar eerste Nieuwsbrief heeft uitgebracht. Op deze wijze wil ze haar werkwijze en agenda beter onder de aandacht brengen van zowel de raad als ook van de ambtelijke werkorganisatie. Door de bredere verspreiding kunnen ook burgers daar kennis van nemen.

Frits van Vugt
Voorzitter

1. INLEIDING

Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamercommissie luidt als volgt:

De gemeentelijke rekenkamercommissie Overbetuwe wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.

Met haar producten wil de rekenkamercommissie de controlerende functie van de gemeenteraad van Overbetuwe versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid. De rekenkamercommissie wil zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed, of dit volgens de afgesproken regels geschiedt en of de voorgenomen doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Concreet wil de rekenkamercommissie Overbetuwe bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;
- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamercommissie kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid is goed verankerd in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamercommissie.

2. SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

In de gemeente Overbetuwe is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid oa van de Gemeentewet. Dit houdt in dat de raad met regels bepaalt hoe de rekenkamerfunctie wordt uitgeoefend. De raad heeft op 27 mei 2008 de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Overbetuwe 2008 vastgesteld. Hierin is bepaald dat er een gemeentelijke rekenkamercommissie is die uit vijf leden bestaat, drie externe leden en twee interne (raads)leden.

De benoemingstermijn van de voorzitter Frits van Vugt loopt tot april 2020, de benoemingstermijn van de twee externe leden, Jelly Smink en Ed Masselink loopt in januari 2017 af.

De raad heeft op 15 april 2014 Richard Beune (raadslid) benoemd en op 16 juni 2015 Dimitri Horsthuis-Tangelder (burgerlid). Hij volgde Sanny Martijn op.

De rekenkamercommissie werd ondersteund door een secretaris/onderzoeker, Annette Corzilius.

Van links naar rechts: Richard Beune, Ed Masselink, Jelly Smink, Annette Corzilius, Frits van Vugt, Dimitri Horsthuis Tangelder

3. WAT HEBBEN WE GEDAAN IN 2015?

1. *Brief over Transformatieprogramma en -agenda in het sociaal domein*

De Rekenkamercommissie heeft in oktober 2014 het onderzoek 'Zorgen voor de dag van morgen?' uitgebracht. Dit handelde over de wijze waarop de gemeente Overbetuwe de decentralisatie van de jeugdzorg en nieuwe Wmo-taken heeft aangepakt.

In het rapport is een groot aantal aanbevelingen voor de transformatiefase in het sociaal domein geformuleerd. De gemeenteraad heeft vervolgens ingestemd met deze aanbevelingen. Als vervolg daarop bracht de rekenkamercommissie in februari 2015 een rekenkamerbrief uit, waarin dieper werd ingegaan op het transformatieprogramma van het college van B&W. In deze brief maakte de rekenkamercommissie ook opmerkingen over de in ontwikkeling zijnde sociale monitor.

De rekenkamercommissie had het plan om in 2015 een vervolgonderzoek gestart naar de implementatie van de aanbevelingen uit haar eerdere rapport: hoe staat de invoering van de lokale (jeugd-)zorg er thans voor? Er zal worden ingegaan op de toegang tot de zorg, de kaderstellende en controlerende rol van de raad, de financiële consequenties en de regionale samenwerking. In de loop van 2015 werd duidelijk dat het verstandiger zou zijn om daarmee te wachten totdat er wat meer bekend zou zijn over de eerste resultaten van de transitie (bijv. de werking van de kernteams, de financiële uitkomsten over 2015, de nieuwe regionale samenwerking, de uitkomsten van de eerste pilots in het kader van de transitie-agenda). Vandaar dat besloten is met dit vervolgonderzoek te wachten tot najaar 2016.

2. *Onderzoek verbonden partijen, inclusief een verdieping naar de GR Presikhaaf*

Naar aanleiding van gesprekken in het voorjaar van 2014 met de raadsfracties over mogelijke onderzoeksonderwerpen noemden vrijwel alle raadsfracties het onderwerp verbonden partijen.

Veel gemeenten hebben net als de gemeente Overbetuwe taken bij zogenaamde verbonden partijen ondergebracht. Het kan hierbij gaan om samenwerking voor de uitvoering van specifieke (wettelijke) taken, dienstverlening of regionale beleidscoördinatie. De redenen van de samenwerking verschillen dus per verbonden partij. Aspecten die hierbij vaak een rol spelen zijn bijvoorbeeld doelmatiger en doeltreffender kunnen uitvoeren van taken, afdekken van specifieke risico's of verwachte kwaliteitsverbeteringen.

Er is veel rekenkameronderzoek verricht naar verbonden partijen vanuit het perspectief van de sturing en controle door de raad. De rekenkamercommissie heeft de conclusies en aanbevelingen uit deze onderzoeken geïnventariseerd en is nagegaan welke 'rode draden' daarin te herkennen zijn. Vervolgens is de rekenkamercommissie nagegaan op welke wijze binnen de gemeente Overbetuwe de kaderstelling en controle van de raad op verbonden partijen is vormgegeven. De rekenkamercommissie heeft een verdieping in het onderzoek aangebracht door van één verbonden partij, namelijk Presikhaaf Bedrijven, na te gaan hoe de kaderstelling en controle door de raad in de praktijk heeft plaatsgevonden.

De rekenkamercommissie wil met dit onderzoek de gemeenteraad een handreiking bieden bij de voorbereiding van nieuwe verbonden partijen en het verbeteren van de sturing op de huidige.

Het onderzoek is in november 2015 aan de raad aangeboden. De gemeenteraad heeft ingestemd met de conclusies en aanbevelingen van het rapport op 12 januari 2016.

3. Quick Scan handhaving monumenten

De rekenkamercommissie heeft het thema gemeentelijke monumentenbeleid als onderzoeksonderwerp opgenomen in haar programmering als quick scan. Dit op verzoek van enkele raadsfracties, die nader geïnformeerd wilden worden over de aspecten van handhaving, mede naar aanleiding van casuïstiek.

In de quick scan is ingezoomd op verloederde panden en wat de gemeente daar aan kan doen. Het onderzoek is bedoeld om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de handhavingproblematiek tegen de achtergrond van de gemeentelijke bevoegdheden.

Het rapport is in november 2015 aangeboden aan de raad. Tijdens de politieke avond in december werd als conclusie getrokken dat – voordat het fundamentele debat over het monumentenbeleid, waar de rekenkamercommissie voor pleitte, gevoerd zou worden – het noodzakelijk zou zijn om eerst een inventarisatie van de monumentale panden te laten verrichten. Derhalve is het rapport toen niet door de raad doorgeleid.

Vanuit het college is nadien toegezegd dat enkele belangrijke aandachtspunten, waarvoor de rekenkamercommissie en raadsleden aandacht voor vroegen, opgepakt zullen worden (discussie over het monumentenbeleid, inventarisatie monumenten, handhavingsbeleid en beschrijving monumenten op de website).

4. Onderzoek programmabegroting

De rekenkamercommissie is najaar 2015 gestart met een onderzoek naar de systematiek van de programmabegroting 2016 in relatie tot de andere planning & control instrumenten van de gemeente. Er zal met name worden onderzocht in hoeverre de drie belangrijke w-vragen (wat wil de gemeente bereiken, wat gaat ze daarvoor doen, en wat gaat dat kosten?) duidelijk worden beantwoord. Er zal daarbij een relatie gelegd worden met eerdere begrotingen en jaarverantwoordingen. Daarmee hoopt de rekenkamercommissie een zicht te krijgen op de vraag in hoeverre de begrotingsinformatie consistent is, en te volgen voor de raad. In oktober heeft een raadsbespreking over dit onderzoek met raadsleden plaatsgevonden. Bij die gelegenheid is afgesproken het onderzoek in het voorjaar van 2016 af te ronden.

5. Juridische kwaliteit bestemmingsplannen

Aan de rekenkamercommissie is gevraagd om te bezien of de suggestie juist is dat indieners van bezwaar en beroep tegen bestemmingsplannen relatief vaak in het gelijk worden gesteld, en zo ja, wat hiervan dan de oorzaak is. Schort het aan de juridische kwaliteit van deze plannen? De commissie is eind 2015 een kort vooronderzoek gestart naar deze vragen. Omdat bij de start bleek dat er inmiddels ook een ambtelijk onderzoek liep naar dezelfde materie is besloten dit onderzoek af te wachten. Begin 2016 is besloten om het nader onderzoek voort te zetten naar aanleiding van de ambtelijke bevindingen, die inmiddels bekend waren.

6. Oriëntatie op onderzoek brandweer

De rekenkamercommissie heeft t.b.v. een vooronderzoek naar de regionalisering van de brandweer bezien op welke punten zij een meerwaarde kon hebben voor de raad. De rekenkamercommissie heeft daarom de behandeling van het onderwerp 'RTGC Doorontwikkeling repressieve organisatie (DRO/brandweer)' gevolgd. Zij heeft daarbij geconstateerd dat er verschillende aspecten zijn die bij de raadsleden tot kritische kanttekeningen leiden. Deze zijn benoemd in de zienswijze over het voorstel Doorontwikkeling Repressieve Organisatie, het Regionaal Risicoprofiel en het Regionaal Beleidsplan Rampenbestrijding en Crisisbeheersing, die de raad op 5 juni 2015 aan de VGGM heeft gestuurd. Hierop heeft de raad antwoord gekregen van de VGGM. Bij brief van 22 september heeft de rekenkamer gevraagd aan de raadsfracties gevraagd of nader onderzoek nog nodig was. Nadat er begin december een overleg tussen de raad en de VGGM was geweest, vernam de rekenkamercommissie dat daarmee de vragen vanuit de raad waren beantwoord.

7. Nieuwsbrief Rekenkamercommissie

In december 2015 heeft de rekenkamercommissie een nieuwsbrief uitgebracht. Hierin heeft zij de taken van de rekenkamercommissie toegelicht en de verschillende publicaties vermeld. Daarnaast is een korte toelichting gegeven op de meest recente onderzoeken van de rekenkamercommissie.

De nieuwsbrief is verspreid naar raadsleden, het college en ter inzage gelegd in het gemeentehuis en in bibliotheken. Tevens is er naar verwezen in het Gemeentenieuws. De nieuwsbrief is te raadplegen op de website van de gemeente.

8. Vergaderingen van de rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie heeft 10 maal vergaderd in 2015. Daarnaast zijn verschillende voorrondes, politieke avonden en bijeenkomsten van de raad bijgewoond.

9. Overige activiteiten

De rekenkamercommissie is lid van de landelijke verenging van rekenkamers en rekenkamercommissies (NVRR). In 2015 zijn zowel de algemene ledenvergadering als het jaarcongres van de vereniging bezocht door leden van de rekenkamercommissie. De voorzitter van de rekenkamer neemt deel aan de vergaderingen van de gemeentelijke Auditcommissie, waarbij overleg met de accountant over de jaarlijkse boardletter en het controlerapport van bevindingen, naast afstemming van onderzoeken agendapunten zijn.

Op instigatie van de (raadsleden van de) rekenkamer heeft de gemeenteraad op 1 december een motie aangenomen, waarin minister Plasterk wordt opgeroepen om af te zien van het schrappen van de bevoegdheid van de raad om ook raadsleden tot lid van een lokale rekenkamer(commissie) te benoemen. De Tweede Kamer buigt zich momenteel over dit plan.

4. WAT HEEFT HET GEKOST?

Bedrijfsvoering

De Rekenkamercommissie is in 2015 op inhuurbasis ondersteund door een secretaris/onderzoeker die zowel administratieve als onderzoekstaken heeft uitgevoerd. De feitelijke onderzoekwerkzaamheden zijn in 2015 uitgevoerd door de voorzitter, de leden en de secretaris/onderzoeker.

Financiële verantwoording 2015

In de begroting 2015 is voor de Rekenkamercommissie een (structureel voor deze bestuursperiode) budget opgenomen van € 45.000, -. Hierna is een overzicht van de kosten opgenomen.

Tabel: Overzicht uitgaven 2015

Uitgavensoort	Raming	Werkelijke kosten
Kosten van onderzoek	20.000	11.930 *)
Vacatiegelden commissieleden	10.000	11.429 **)
Ondersteuning rekenkamercommissie	14.400	1.650
Overige uitgaven	600	831
Totaal budget	45.000	25.840

*) waarvan 2.450 gedeclareerd in 2016

***) waarvan 3.741 gedeclareerd in 2016

De kosten van onderzoek zijn lager gebleven, omdat het onderzoek in eigen beheer is uitgevoerd door de secretaris/onderzoeker van de rekenkamercommissie en omdat het onderzoek naar de bestemmingsplannen verschoven is naar 2016.